

Întreaga carieră a actriței Maia Morgenstern va fi celebrată la Gala de Închidere TIFF 2022, unde aceasta va primi Premiul de Excelență.

› Pagina 4

Regizorul turc Selman Nacar spune că România este a doua casă pentru filmul său, *Din Zori Și Până-N Zori*, care va fi proiectat azi la TIFF.

› Pagina 9

Oamenii trebuie să înțeleagă că scenariul este mult mai important decât regia în televiziune, explică Eilon Ratzkovsky, producător cu o experiență de peste 25 de ani.

› Pagina 12

www.tiff.ro

APERITIFF

#09

Sâmbătă | 25 iunie | 2022
14-15 English pages

Publicație oficială a TIFF
ISSN 2784 - 3149 ISSN-L 2784 - 3149

BANCA TRANSILVANIA®

Natura inumană a omului

Cu o colecție de cadre idilice și o coloană sonoră neliniștitoare, aflată în antiteză cu armonia peisajelor, filmul prezintă povestea lui Antoine și Olga, doi fermieri sustenabili care se mută într-un sat din Galicia. Când cei doi desființează ideea construirii unei ferme eoliene în apropiere, conflictul dintre ei și sătenii Xan și Lorezno izbucnește exploziv.

› Pagina 3

Bestiile este filmul surpriză al ediției TIFF.21 și rulează doar astăzi, 25 iunie, ora 15:30, la Cinema Florin Piersic.

INFORMAȚII BILETE

VÂNZAREA BILETELOR:

ON-LINE, începând din 10 iunie pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, **TIFF 2022**. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, 13 iunie 2022: **Cinema FLORIN PIERSIC**, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

Piața Unirii

iar din 17 iunie în:

Cinema ARTA, str. Universității, nr. 3

Universitatea SAPIENTIA, str. Calea Turzii, nr. 4

Luni, 13 iunie – joi, 16 iunie: 11:00 – 19:00;

Vineri, 17 iunie – duminică, 26 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE!

Recomandăm procurarea biletelor online. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta, Universitatea Sapienia și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus.

Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 20 lei.

• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 15 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL:

• **Bilet pentru proiecțiile în aer liber:** 15 lei

• **Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF:** 15 lei

• **Bilet pentru proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia:** 15 lei

• **Bilet pentru Gala de deschidere:** 50 lei*

• **Bilet pentru Ceremonia de închidere:** 50 lei*

• **Bilet pentru Concerte, cine-concerte:** 40 lei*, excepție Muzeul de Artă: 30 lei*

• **Bilet pentru Concert Eliades Ochoa,**

Star of Buena Vista Social Club: 70 lei*, după 10.06: 100 lei*

• **Bilet pentru proiecțiile Film Food:** 200 lei*

POLITICA DE ACCES:

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual). Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF care nu au reușit să își procure BILETE DE INTRARE, cu condiția să existe locuri libere în sală. Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, după începerea proiecției, accesul în sală este interzis! Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului. Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, astfel că vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele. Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema.

Pe baza actului de identitate, cetățenii ucraineni vor avea acces liber pentru proiecțiile din Piața Unirii, Parc Poligon Florești, proiecțiile cu subtitrări în limba ucraineană din secțiunea EducaTIFF (Vara când am învățat să zbor), pentru proiecțiile filmelor ucrainene (Miraj, Pamfir, Rhino) și pentru concertul DahkaBrahka. Accesul se face în baza locurilor disponibile.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea. • Proiecția zilnică a filmului din PIAȚA UNIRII OPEN AIR, ora 21.45, va avea loc în aceeași seară la Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 23.00. • Proiecția zilnică a filmului din IULIUS PARC OPEN AIR va avea loc în aceeași seară la Cinema Mărăști, începând cu ora 22.30. • Proiecția zilnică a filmului de la UBB OPEN AIR, ora 22.00, va avea loc în aceeași seară la Cercul Militar, începând cu ora 23.00.

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro, respectiv tiff.eventbook.ro. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

APERITIFF

Redactor-șef:

Codruța Simina

Editors

Anca Grădinaru

Laurențiu Paraschiv

Ion Indolean

Ruxandra Predescu

Oana Balaci

Emily Noejovich

Emanuela Susanu

Junior Editors

Sophia Blaga

Oana Florentina Bostan

Raluca Mefa

Andrei Micuta

Graphic design:

Carmen Gociu

Mihaela Vas

Vasile Pipaș

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

Serendipitate, folk psihedelic și jazz

Nasip Kismet, proiectul muzicianului turc Arif Erdem Ocak, concertează sâmbătă, 25 iunie, în cadrul TIFF, la **Muzeul de Artă Cluj-Napoca**. Participanții festivalului sunt invitați să ia parte la concert, începând cu ora 19:00.

Trupa, bazată în Budapesta, este formată din **Arif Erdem Ocak** (vocalist principal, chitară), **Cem Aksel** (tobe), **Dániel Meșter** (saxofon, clarinet), **Derya Ocak** (vocalist), **Dávid Szegő** (tobe, electronica), **Márton Eged** (bas) și **Tamaș Smuk** (darabana, percuție). **Nasip Kismet** a avut parte de un deosebit

succes în Ungaria, încântând spectatorii cu o interpretare aparte de folk turcesc, vechi sau contemporan.

Formația se descrie folosind termenul de „serendipitate” și numele ales face referire la faptul că aceștia lasă totul să se întâmple natural, întrucât nu își pot controla destinul. Creațiile trupei nu pot fi încadrate într-un singur gen muzical, așa că publicul are parte de folk psihedelic, folk antic și jazz.

Prețul unui bilet este de 30 lei, acesta putând fi achiziționat pe tiff.eventbook.ro.

Sophia Blaga

ilustrație de Dan Perjovschi

TIFF Lounge – lansarea Manifestului Clujean pentru Cultura Publică

De la ora 16.00 are loc lansarea Manifestului Clujean pentru Cultura Publică, o inițiativă GICu/FIKuS (Grupul Independent pt. Cultură / Független Intézmények Kulturális Szövetsége). Textul va fi citit pe scena TIFF Lounge și reprezentă poziția unui grup independent de operatori culturali care simt nevoia să fie rediscutate strategiile culturale

ale orașului. Potrivit lui Istvan Szakats, unul dintre inițiatori, grupul își propune un proces longitudinal de ani de zile, cu implicarea mai multor actori sociali, care să rediscute la toate nivelurile felul în care cultura este privită și finanțată la Cluj.

Locații TIFF 2022

1 → **CINEMA FLORIN PIERSIC**

Piața Mihai Viteazul, Nr. 11

2 → **CINEMA VICTORIA**

B-dul Eroilor, Nr. 51

3 → **CINEMA ARTA**

Str. Universității, Nr. 3

4 → **CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**

(CCS) Piața Lucian Blaga, Nr. 1-3

5 → **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**

6 → **IULIUS PARC OPEN AIR**

Str. Alexandru Vaida Voevod, Nr. 53 B

7 → **CERCUL MILITAR**

B-dul Eroilor, Nr. 51

8 → **CINEMA MĂRĂȘTI**

Str. Aurel Vlaicu, Nr. 3

9 → **CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR**

Str. Bucegi, Bl A1

10 → **MUZEUL DE ARTĂ**

Str. Piața Unirii, Nr. 30

11 → **UNIVERSITATEA SAPIENTIA**

Calea Turzii, Nr. 4

12 → **UBB OPEN AIR**

Curtea Universității Babeș Bolyai

Acces din Strada Ion I. C. Brătianu, Nr. 2

13 → **PARC POLIGON FLOREȘTI**

Strada Sub Cetate, Nr. 13, Parcul Poligon, Florești

15 → **CASTELUL BĂNFFY BONȚIDA**

Dj161, Localitatea Bonțida

16 → **ARKHAI SCULPTURE PARK VLAHA**

Strada Principală Nr. 442, Localitatea Vlaha

PUNCTE DE REPER

A → Biserica Sfântul Mihail

B → Teatrul Național

C → Casa TIFF

Str. Universității nr. 6

Bestiile – Natura inumană a omului

Comunitățile rurale din România nu au fost singurele prezentate la Festivalul de Film de la Cannes ca fiind neprimitoare cu străinii, însă, în comparație cu *R.M.N.*-ul lui Cristian Mungiu, *The Beasts*, semnat de regizorul spaniol Rodrigo Sorogoyen, nu urmărește povestea unor emigranți, ci a unui cuplu de francezi educați din Franța.

Producția se bucură de o distribuție de excepție, formată atât din actori francezi (renumiții Denis Ménochet și Marina Foïs în rolurile protagoniștilor), dar și din actori originari din Galicia (Luis Zahera și Diego Anido îi interpretează pe antagoniști). Diversitatea este sporită și prin multitudinea de limbi vorbite, anume spaniolă, franceză și galiciană.

Cu o colecție de cadre idilice și o coloană sonoră neliniștitoare, aflată în antiteză cu armonia peisajelor, filmul prezintă povestea lui Antoine și Olga, doi fermieri sustenabili care se mută într-un sat din Galicia. Protagonistii sunt introduși într-o scenă surprinsă în lumina difuză a unui bar și încă de la bun început sunt întâmpinați de privirile sceptice ale locuitorilor și considerați o amenințare capitalistă la adresa tradițiilor comunității. Când cei doi desființează ideea construirii unei ferme eoliene în apropiere, conflictul dintre ei și sătenii Xan și Lorenzo izbucnește exploziv.

Încă de la secvența de deschidere în slow-motion, în care un cal este trântit la

pământ de către bărbații din sat, putem prezice brutalitatea teritoriului și natura inumană a oamenilor care îl stăpânesc. Sorogoyen, maestru al suspansului și tensiunii, se joacă și de data aceasta cu anticipația publicului, conturând lent și cu meticulozitate o atmosferă tulbu-

rătoare. Anxietatea spectatorilor este prezentă pe tot parcursul filmului, atât datorită așteptărilor cu privire la evenimentele care vor avea loc inevitabil, cât și incertitudinii deznodământului.

Oana Balaci

Bestiile este filmul surpriză al ediției TIFF.21 și rulează doar astăzi, 25 iunie, ora 15:30, la Cinema Florin Piersic.

TEL AVIV

AMMAN

BEIRUT

CAIRO

Adaugă un nou film la colecția ta neprețuită!

Călătoria merge mai departe cu
TAROM → TRANSPORTATOR OFICIAL TIFF.21

TAROM
www.tarom.ro

Premiul TV5MONDE, RFI România și Institutul Francez din România

Juriul Tinerilor Francofoni a acordat Premiul TV5MONDE, RFI România și Institutul Francez din România filmului *L'événement*, în regia lui Audrey Diwan (Franța, 2021).

După o dezbateră pasionantă și intensă, juriul tinerilor francofoni a decis să acorde premiul TV5MONDE, RFI România și Institutul Francez din România producției cinematografice franceze „L'événement”, regizate de Audrey Diwan. Un film foarte puternic care te proiectează în dura realitate a femeii din anii '60, în care personajul interpretat de tânăra actriță Anamaria Vartolomei luptă pentru dreptul de a-și decide singură viitorul, cu prețul vieții și cu riscul de a ajunge la închisoare. Juriul a fost copleșit de tumultul emoțiilor transmise și de imaginile pregnante care au dus spre o redefinire a condiției femeii și a tabuurilor legate de viața sexuală, încă existente în societatea actuală.

Juriul tinerilor francofoni la TIFF 2022 este unul dintre proiectele pe care TV5MONDE, RFI România și Institutul Francez din România continuă să le dezvolte împreună pentru a susține tinerii și francofonia. Premiul este acordat la TIFF pentru al nouălea an consecutiv.

Juriul a fost alcătuit din membri ce provin de la Facultatea de Litere sau Facultatea de medicină veterinară din Cluj-Napoca, cu o mare pasiune pentru film și cu interes pentru jocul actoricesc. De origine română sau franceză, cei cinci tineri – Dariana Burghlea, Antonia Muraru, Laura Ilinescu, Teodora Pop, Mathieu Doyonard – au fost coordonați de mentorul Corina Șuteu, critic de film, manager cultural, expert în politici culturale.

Filmul rulează astăzi, de la ora 15.00, la Cinema Victoria.

Actrița Maia Morgenstern, distinsă cu Premiul de Excelență la TIFF 2022

Contribuția imensă adusă culturii române de îndrăgita actriță Maia Morgenstern va fi omagiată cu Premiul de Excelență la Gala de Închidere TIFF 2022 din această seară ca semn de recompensă pentru cele patru decenii de carieră dedicate scenei și marelui ecran.

Maia Morgenstern (Balanța)

Șansa mea, în film, începe și sfârșește cu domnul Lucian Pintilie. Dacă el nu m-ar fi luat în *Balanța*, nimic n-ar fi fost mai departe”, mărturisea actrița într-un interviu realizat de Eva Sirbu, și publicat în 1995 în revista Noul Cinema. Cu doar doi ani în urmă, Maia Morgenstern fusese premiata la European Film Awards pentru rolul memorabil din *Balanța*, unde o interpretează remarcabil pe Nela, o tânără profesoară nonconformistă care, la finalul anilor '80 părăsește Bucureștiul, marcată de moartea tatălui, și pleacă în provincie, unde viața ei întâlnește o întorsătură dramatică. Acest rol i-a adus notorietatea internațională și i-a deschis calea către o lungă serie de colaborări cu nume emblematice din cinematografia mondială. În 1995 colaborează cu regizorul Theo Angelopoulos, care i-a oferit un rol principal în *Privirea lui Ulise*, producție laureată cu două premii importante la Cannes, iar în 1996 o interpretează pe Edith Stein în *A șaptea cameră*, filmul legendarei Márta Mészáros. Un an mai târziu, apărea pe marele ecran în *Băieții Witman* (r. János Szász, 1997). Listei i

se adaugă producții internaționale de succes precum *Mar nero* (r. Federico Bondi, 2008), *La Fin du Silence* (r. Roland Edzard, 2011) sau *The Bra* (r. Veit Helmer, 2019).

Cea mai spectaculoasă apariție a actriței pe marile ecrane pare aproape predestinată. Numele de Morgenstern, „Luceafărul dimineții” - în traducere liberă din limba germană, este un alt nume dat Fecioarei Maria, personajul pe care l-a interpretat magistral în 2004, în *Patimile lui Hristos*, controversatul film a lui Mel Gibson, care a stârnit uimirea cineaștilor la momentul apariției. Maia Morgenstern a devenit o actriță cunoscută și apreciată de întreaga lume.

În paralel cu activitatea sa impresionantă din lumea filmului, a jucat în zeci de spectacole memorabile pe scene mari din România, dar și peste hotare. În anul 1989 a devenit actriță la Teatrul Evreiesc de Stat, pe care din 2012 îl conduce, dedicându-și experiența, energia și pasiunea pentru promovarea culturii idiș. Din 1990 a jucat pe scena Teatrului Național „I. L. Caragiale”, unde a creat o Medeea memorabilă în *Trilogia antică* a lui Andrei Șerban.

Maia Morgenstern a mărturisit, în cadrul unei ediții a emisiunii „Prietenii de la 10”, din octombrie, 2016, difuzată la Radio România Actualități, că teatrul radiofonic a fost marea ei pasiune încă

de mică, familia ei neavând televizor pe-atunci. Morgenstern a rememorat pedeapsa cea mai dură pe care o putea primi de la tatăl său: să îi fie interzise piesele radiofonice.

Maia Morgenstern (Balanța)

Contribuția Maiei Morgenstern adusă teatrului și filmului românesc a fost recompensată, de-a lungul vremii, cu numeroase distincții. Pe lângă premiile pentru *Balanța*, a primit titlul de „Actrița și Femeia anului 2003”, acordat

de Parlamentul European de la Strasbourg. În 2012 a fost decorată de către Președintele Franței cu Ordinul Artelor și Literelor în grad de Cavaler, iar în 2013 a fost distinsă cu Ordinul regal „Ordinul Nihil Sine Deo”.

„Părinții nu m-au ajutat la școală, la desen. Credeau foarte tare în autonomia creativității. Sună complicat și pompos. Era voie de scris pe pereți. Era voie de desenat pe pereți. Era cum cred, cum simt. Veșnic amestecam culorile. Dar restul era Nu. Înghețata, nu, să nu fac roșu în gât, am fost și un copil bolnăvicios. Nu se întârzia acasă. Ai spus o vorbă, ține-te de cuvânt. Când eram mai mărișoară și când eram mai mică. Nu se merge la masă fără să fie mâinile spălate. Tata îmi spunea Nu, dar nu cu agresivitate. Era Nuuu, un fel de melodie.” – Maia Morgenstern, Interviuurile lui Vitalie, PRO TV

Maia Morgenstern (A șaptea cameră)

Pentru campania de imagine TIFF 2018, alături de Oana Pellea, Maia Morgenstern reinterpreta o secvență iconică din *Persona* lui Ingmar Bergman. În 2022, actrița se află din nou în centrul campaniei vizuale TIFF, care readuce în atenție o scenă-cheie din *Balanța*.

Maia Morgenstern va fi prezentă astăzi la TIFF și pentru proiecția filmului *Capra*

cu trei iezi (r. Victor Canache), în care joacă alături de Marius Bodochi, o reinterpretare horror a celebrei povești din folclor, de la ora 17:00 la Cinema Victoria.

Îndrăgita actriță va primi apoi Premiul de Excelență la Gala de decernare a premiilor din Piața Unirii.

Emanuela Susanu

Noul val de cineaste

Vocile feminine ale momentului

Piața Unirii a fost animată vineri, 24 iunie, de o discuție cu cele mai proeminente cineaste române contemporane, moderată de Ionuț Mareș.

Monica Stan, Alina Grigore și Ligia Ciornei au vorbit despre filmele prezentate anul acesta la TIFF – cele trei producții au în comun dorința protagonistelor de eliberare –, despre relații de abuz și despre cum percep pozițiile de autoritate în care sunt puse în calitate de regizoare.

Monica Stan este prezentă la festival cu *Imaculat*, debutul cinematografic ce i-a adus trei premii la Festivalul de Film de la Veneția. Lungmetrajul o urmărește pe Daria, o tânără dependentă de droguri ce intră într-o clinică de reabilitare și devine protejata pacienților de sex masculin aflați deja acolo, doar ca să re-

alizeze apoi că această afecțiune nu este gratuită. Autoarea mărturisește că a fost inspirată de experiențele ei personale în scrierea scenariului, de acea „dragoste care îl chinuie pe celălalt”, punctând că abuzul este o formă de complicitate și în dinamica respectivă ambele părți poartă o responsabilitate.

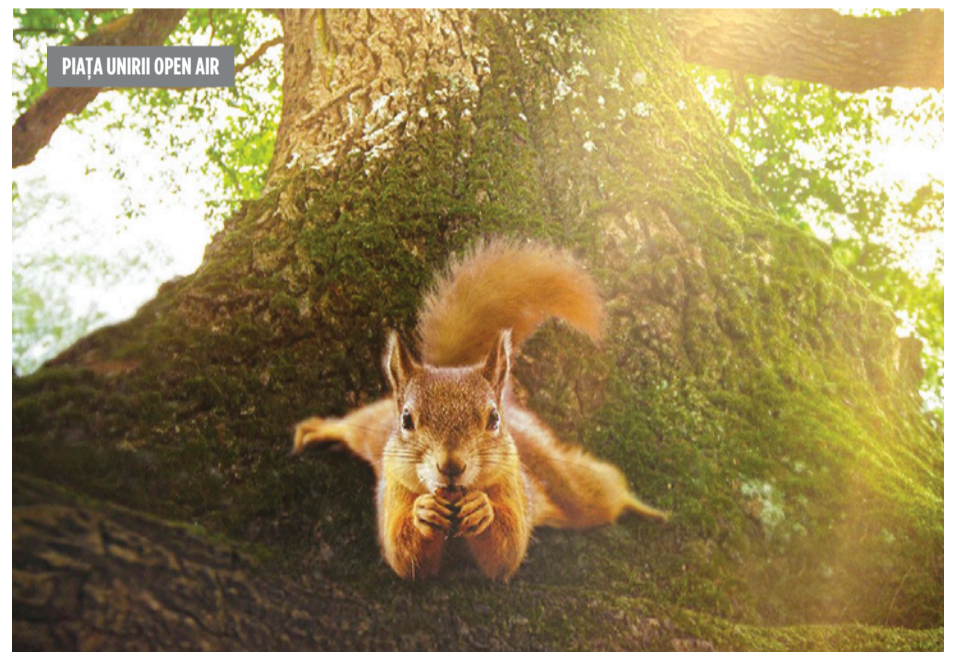
Crai nou, prima producție a scenaristei Alina Grigore, relatează drama unei tinere femei care dorește să scape din gheara familiei ei disfuncționale și să se concentreze pe educație. În urma unor relații sexuale cu un artist, este mai determinată ca niciodată să lupte împotriva abuzurilor la care a fost supusă. Vor-

bind despre diferențele controversate dintre sexe, cineasta afirmă că o bucură că există și crede în ele. *Crai nou* s-a dorit a fi „proiectul unor creatori”, astfel că regizoarea nu a profitat de poziția ei de autoritate, ci a mizat pe colaborare și pe „un fel pedagogic de a fi în lucru care ajută actul creativ general”.

Lungmetrajul de debut al Ligiei Ciornei, *Clouds of Chernobyl* (1986), prezintă tragica poveste a unei fete forțate de soacra ei să facă avort în perioada comunistă din România, din cauză că mulți copii se nășteau morți sau cu malformații în urma dezastrului nuclear de la Cernobil. Regizoarea a discutat despre procesul de documentare din spatele scenariului, afișând empatie față de oamenii care au trecut prin evenimente asemănătoare. În ceea ce privește lucrul cu actorii, cineasta recunoaște că scrie pentru ei, dorind să construiască „personaje care să îi scoată din zona de confort și să exploreze creativitatea pe care o au în ei”.

Cele trei cineaste se bucură de promovarea pe care vocile feminine din cinematografie o primesc în prezent și vor continua să exploreze poveștile și complexitatea tinerelor femei, atât contemporane, cât și din trecut.

Oana Balaci

Stejarul. Umbră și oxigen pentru noi, acasă pentru alții

Stejarul de la marginea pădurii, considerat simbol al puterii și al longevității, este cel mai înalt și impunător arbore din pădurile emisferei nordice - un ecosistem atât de complex în care nici nu îți-ai fi imaginat că se pot întâmpla atât de multe. Cineasții francezi Laurent Charbonnier și Michel Seydoux urmăresc pe parcursul unui an de zile un stejar gigantic bătrân de aproximativ 200 de ani în care mai multe animale, insecte, plante, păsări și reptile conviețuiesc. Filmul prezintă un tărâm neatins de om, departe de haosul din oraș, drujbe și alte artificii industrializate. Montajul, împreună cu sound design-ul, nuanțează momente de tensiune din interiorul stejarului - precum mici interferențe între colocatari, surprinzând simultan și povești de dragoste de pe crengile arborelui, petreceri dansante pe frunze sau spaima dinaintea furtunii. Experiența regizorului Laurent Charbonnier în filmele documentare despre natură (*Animals in love*, *Winged Migration*) se remarcă prin momentele unice pe care le surprinde fără să distorsioneze în vreun fel circularitatea ecosistemului pe care îl exploatează cu o deosebită atenție. Utilizarea planurilor

focale lungi în secvențele de urmărire definește dinamismul filmului, în timp ce scenele în care se utilizează lentila macro reușesc să ne apropie de personaj, intensificând momentele lor intime. Filmul este construit într-o formulă mai degrabă dramatică decât observațională, accentuând viața și societatea așa cum sunt ele, dar plasate într-un context nonconformist, diferit față de cel cu care ne-am obișnuit deja. Subiecte precum educația, solidaritatea, dar și instinctul de supraviețuire nu lipsesc din abordarea regizorilor francezi. Documentarul despre un altfel de acasă rulează astăzi de la 21:45 în Parc Poligon Florești, mâine de la 19:30 la Cinema Mărăști.

Emanuela Susanu

Stejarul rulează și de la 22.00, în Piața Unirii, după Gala de decernare a premiilor TIFF 2022 din această seară, un eveniment special cu invitații surpriză **The Monojacks** și **Mihail** care începe la 20.45.

Emoții noi, aceeași conexiune

Vino la TIFF 2022 să descoperi experiențe care ne aduc mai aproape.

Together we can
vodafone

Pour la bonne bouche: appetit nepotolit de TIFF

Pare desprinsă dintr-un decor de film despre o femeie care redescoperă dragostea în Toscana sau în sudul Franței sau în orice alt loc pitoresc, scaldat în soare, cu vin spumos și mâncare delicioasă ce-ți face poftă să trăiești.

Curtea interioară a restaurantului DaPino este de-a dreptul divină. Are un aer vintage, pitoresc, dacă nu chiar bucolic, rafinat, însă casual, nu fițos. Aici s-a ținut pentru mine cel mai spectaculos eveniment al festivalului, chiar dacă a implicat un lucru simplu: oameni care cinează. Aerul era greu de miresme, condimente, discuții relaxate și fericire. Chelneri foarte atenți ne puneau în față feluri de mâncare ornate ca niște mici opere de artă, extrem de instagramabile. La această ediție, neobositul Cristian Hordilă, a extins programul gourmet la 4 zile - biletul de intrare însemna o peliculă cu subiect gastronomic, plus o masă inspirată de subiectul filmului și gătită nemaipomenit de chefi ca Marco Genna, Sergiu Giulean, Liviu Lambrino sau Cezar Munteanu. Sold out. Pozele vorbesc de la sine, însă nu spun toată povestea, pentru că lasă pe dinafară savoarea... La joie de vivre cu înghițituri mici.

PS: Și pentru că vorbim de poftă, există și o anumită cinefilie insașiabilă care nu se potolește odată cu vârsta. E ceea ce-l

animă pe profesorul și mentorul meu, Valerian Sava, care și-a lansat la TIFF volumul 2 din *Post/Neoistoria filmului românesc în mono-dialoguri critice*. Valerian continuă să scrie și să vizioneze filme cu o frenezie inegalabilă. A venit la TIFF de la

prima ediție și încă nu s-a săturat. Energia și pasiunea lui sunt contagioase de-a dreptul. Nu știu ce-i curge prin vene dar orice ar fi, ar trebui să-l îmbutelieze.

Anca Grădinariu

Îți facem o ofertă care îți va solicita simultan toate cele cinci simțuri: **TIFF + Bârlog**.

Pentru un maximum de intensitate, încearcă **Legenda lui Matei**, ediția specială TIFF!

ÎNSCRIE-TE
LA UN TUR
AL FABRICII

18+

Europa Liberă România **Arta respiră în libertate** romania.europalibera.org

Unul dintre citatele mele favorite legate de un party la TIFF e acesta: „Am avut onoarea sa păzesc geaca Rodicăi Lazar și apoi să aflu, spre dimineață, că ne cunoaștem de o sută de ani”. E din Codic Maticiu, care chiar știe ce vorbește când vine vorba de pierdut nopți prin cluburi, și este din 4 iunie 2018. Poate vă sună cunoscut, reverberând, ca o adiere rece, în ficat.

Adevărul e că petrecerile de la TIFF sunt niște instituții în sine, iar accesul la cele care contează cu adevărat a devenit prilej de contrabandă (cu invitații) și de articole utilitare în reviste pentru Generația Z (vezi „Ghidul VICE de intrat fără invitație la petrecerile monstruoase de la TIFF”).

Da, e chestie de networking și de display. Cică, pur și simplu, e bine să fii văzut(ă) acolo. Așa că, după atâtea texte în Aperitiff despre (esențialmente) mâncare, ce mi-am zis? Ia să dau o fugă până la bar. Prin urmare, m-am deplasat, joi noaptea, la party-ul organizat de un mare serviciu de streaming la TIFF, ediția 21, ca să nu fiți voi nevoiți să vă întrebați cum m-am distrat. Iată, prin urmare, ce am observat cu această ocazie:

* Dacă ești singurul cetățean român care încă n-a văzut sezonul 4 din *Stranger Things* și te duci la un party organizat de Netflix, nu e indicat să te uiți pe ecranele de pe pereții clubului, că e plin de spoiler. * Organizatorii s-au străduit

mult, amenajând o sală cu jocuri Arcade (Pac Man, Super Cobra etc), dar aparent e greu să faci performanță în România, de vreme ce majoritatea invitaților tot „păcănele” le ziceau. * Alexandra Ungureanu cântând *Running Up That Hill* (piesa doamnei Kate Bush, relansată în ultimul sezon din *Stranger Things*) sună mult mai bine decât Alexandra Ungureanu într-un juriu de selecție la TVR, încercând să relanseze concursul Eurovision. * Aparent, succesul unui party la TIFF se măsoară în cantitatea de celebrități pe metrul pătrat (checked), dar după ora 2 noaptea începi să înțelegi că secretul succesului e să existe undeva înăuntru un bar la care nu e nimeni (double checked). * De vreo 20 ani n-am mai dansat pe *Close to Me* (The Cure) într-un club și cam tot de-atunci a devenit imposibil să merg la un eveniment la care să vină și Andreea Esca și să nu zică nimeni „Uite-o pe Andreea Esca”. * Am înțeles că Netflix s-a clasicizat deja în momentul în care l-am văzut, la party, pe scriitorul Florin Iaru purtând un sacou. * Devine limpede cât de bătrân ești atunci când DJ Teo (ex-Club A, ex-Fire) pune *The Eve of the War* (Jeff Wayne, Richard Burton, Justin Hayward), Florin Negruțiu se întoarce spre tine și zice „Aristide Buhoiu - Drumuri europene!”, iar tu chiar știi despre ce e vorba.

Dragoș Vasile / Europa Liberă

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Nimic despre dragoste – tu ce ai face în locul lor?

Vocația de actor a lui Florin Piersic Jr. se simte foarte puternic în *Nimic despre dragoste*, un film care scoate în evidență interpretarea cvartetul întregit de Maria Bata, Cătălina Grama, Paul Ipate.

Un film axat pe dialog, care pune întrebări despre viață și prezintă oameni care văd lumea diferit. Regizorul-actor conduce povestea și joacă rolul celui care le propune exerciții de imaginație interlocutorilor săi. Propunerea lui poate apărea ca o extravaganță în peisajul cinematografiei românești actuale, unde primează felile de viață, jocul și dialogul reținute.

Piersic Jr. ne-a (a, s-a?) obișnuit cu acest tip de propuneri surprinzătoare, așa cum era și *Killing Time* (2011), despre dupămasa ciudată (sau nu?) a doi asasini plătiți, care discută tot mai aprins în timp ce așteaptă victima să se întoarcă în propriul apartament. Stilul lui se bazează pe acest

contrast între doi sau mai mulți oameni extrem de diferiți, care se rătăcesc până când unul – sau toți – cedează. Într-o lume corectă politic, unde nimeni nu își mai permite să zică nimic, chestionează și aruncă în aer tabuuri și subiecte sensibile. Dar asta nu înseamnă că nu știe unde e limita.

În *Nimic despre dragoste*, Florin Piersic Jr. este împreună cu Cătălina Grama (Jojo), iar Paul Ipate cu Maria Bata, iar ironia e că în viața reală Ipate face cuplu cu Grama. Această alegere ne ridică la fileu o întrebare: cât din subiectele de discuție provin din experiența regizorului și a colegilor lui și cât e construcție? Interesant nu e neapărat să știm ce e real și ce nu, ci mai degrabă să ne imaginăm acest

lucru. Piersic Jr. se joacă astfel cu mintea noastră, lansează piste, scormonește în psihicul nostru. Personajul său reprezintă perfidia supremă și totodată un pretext pentru a dezbate lucruri incomode. Totodată, poate fi pierzătorul șef din toată povestea pe care el o începe. Tu ce ai face

în locul lui? Ai vrea să știi totul sau ai încerca să eviți confruntarea?

Filmul rulează sâmbătă, 25 iunie, ora 10:15, la Universitatea Sapientia.

Film nerecomandat minorilor.

Ion Indolean

Let's Go Digital, la a 20-a ediție.

Tinerii pasionați de film își vor vedea scurtmetrajele în cinema

Cea de-a 20-a ediție a **Let's go digital! (LGD)** desfășurată în cadrul TIFF își prezintă producțiile astăzi, de la ora 15.00, la Cinema Arta. Înființat în 2005, atelierul de film este unul dintre cele mai populare proiecte ale Festivalului Internațional de Film Transilvania și este dedicat adolescenților cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani, din toată țara.

Discutând cu Maria Dobre, coordonatorul programului, aceasta a declarat că programul este „valoros, întrucât în cele 10 zile pe care le petreci la TIFF, cunoști lucruri de interior” și „treci prin toate stările”. Maria Dobre a arătat că prin intermediul LGD, tinerii sunt ajutați să decidă dacă li s-ar potrivi o carieră în domeniul filmului. „Ideea a fost să descoperim tineri din România, pasionați de film, care poate nu au șansa de a-și urma cariera dorită. Odată ce intră în festival, rămân cu el până la capăt”, a mai adăugat Maria Dobre. Atelierul, coordonat de Melinda Boroș, este căutat, anual, de către zeci de tineri.

Let's go digital! are ca scop promovarea educației cinematografice în rândul adolescenților, care vor fi îndrumați de profesioniști din cinematografia română. Pe lângă activitatea pe care o au la atelier, adolescenții au acces la toate evenimen-

tele TIFF și întâlniri cu invitați care lucrează în acest domeniu.

Pentru a fi selectați pentru unul dintre cele 12 locuri din **LGD**, doritorii **Junior Let's Go Digital!** au trebuit să trimită următoarele documente: date personale, fotografie tip portret, CV, un film cu tema **Autoportret** (un video de 2 minute în care aplicantul se descrie și explică motivul pentru care vrea să participe la atelier), un eseu de maximum o pagină despre procesul de realizare a filmului **Autoportret**. Pentru cei care au aplicat pentru **Senior Let's Go Digital!** nu a fost necesară trimiterea unei teme, întrucât seniorii sunt foști participanți ai programului. Aceștia au avut de explicat, într-o pagină, motivul pentru care sunt interesați să participe la LGD, ca îndrumători.

Nu se percepe o taxă pentru aplicarea la program, iar trainingul, cazarea, masa și acreditarea au fost suportate de TIFF.

Atelierul este structurat astfel: 3 echipe, formate din 4 persoane, care vor realiza câte un scurtmetraj, sub îndrumarea tutorilor **Tudor Cristian Jurgiu** (regizor), **Alexandru Popescu** (editor) și **Alexandru Demian** (alumni LGD, student Imagine UNATC).

Sophia Blaga

ÎMPREUNĂ AM AJUNS DEPARTE

DHL Express – Excellence. Simply delivered.
mydhl.ro

30
Ani în România

DHL

Atelier de animație stop-motion în Parcul Poligon Florești, la TIFF în Familie

TIFF în familie își continuă activitățile destinate copiilor și părinților, în Parcul Poligon Florești. Spațiul este deschis publicului în fiecare zi de festival – de luni până vineri, între orele 15:00 și 18:00, iar intervalul orar pe perioada weekend-ului este 10:00-17:00.

Foto: Nicu Cherciu

În acest weekend, în ultimele două zile ale festivalului, cei mici sunt așteptați să ia parte la zecile de jocuri distractive, cursuri de prim ajutor, iar **Komiti Creative Studio** și **Per-sil** organizează un atelier de animație stop-motion, respectiv diverse activități creative, într-o atmosferă de vacanță.

Cei mici au putut lua parte gratuit la diverse activități, precum tirul cu arcul, tiroliana, pictura pe față, coloratul și

combaterea bullying-ului, pe lângă altele. Primul weekend al **TIFF în familie** a fost un mare succes. Părinții și copiii care au participat au fost încântați și recomandă cu căldură evenimentul.

Printre atelierelor educative din aceasta săptămână s-au numărat activități cu și despre animale, întâlniri cu reprezentanții **Centrului de Voluntariat Cluj-Napoca** despre modalitățile de combatere a bullying-ului, explora-

rea bio-diversității pădurii și plantarea de plante în ghivece.

Ziua de miercuri, 22 iunie, a fost destinată meseriilor, iar copiii au avut oportunitatea de a se întâlni cu reprezentanții **Inspectoratului pentru Situații de Urgență Cluj**, alături de care au fost aviatori pentru o zi. De asemenea, tot marți, cei mici au fost invitați să viziteze Biblioteca vie, unde au putut discuta cu specialiști din film, profes-

oniști din domeniul medical, profesori, bucătari și exploratori.

Parcul Poligon a devenit teren sportiv, joi, în data de 23 iunie. Activitatea a fost coordonată de un terapeut de la Regina Maria, care i-a învățat pe participanții la jocurile în echipă modalitatea corectă de a-și menține poziția. Pe lângă activitățile sportive, campionii de la **Knights of Transylvania** au susținut un uimitor show de Cheerleading pentru spectatori.

Ziua de vineri, 24 iunie, a fost ultima zi tematică și a fost centrată pe sustenabilitate și reciclare. Îndrumați de **Ecomind** și **Capace** cu suflet, cei mici au învățat cum să recicleze într-un mod creativ.

Sophia Blaga

Unde-i film e și vin:
Busuioaca de Averești!

DOMENIILE AVEREȘTI PARTENER

TIFF. 21
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 17-26.06.2022

Dezbateri ICC – provocările industriei culturale într-o lume cu viitor nedefinit

Într-o discuție la hotel Radisson Blu a avut loc dezbateri pe tema industriilor culturale și creative. Este o inițiativă lansată de Institutul Francez din Cluj în colaborare cu TIFF, în cadrul unei serii de discuții menite să asigure atât îmbogățirea conștientizării culturale, cât și promovarea unei comunități la fel de culturale. Subiectul propus s-a legat de relevanța platformelor de *streaming online* (video-on-demand/VOD) atât în ceea ce privește rolul, cât și impactul lor asupra ecosistemului cinematografic al unei lumi post-pandemice. Discuția s-a dorit astfel o punte între specialiștii din domeniu și pasionații de cinema.

Panelul a reunit un grup de profesioniști cu experiențe plurale în domeniu. Din Polonia a venit directoarea artistică a festivalului New Horizons International Film Festival, Małgorzata Sadowska, din Franța au venit atât ambasadoarea francezi, Laurence Auer, cât și fondatorul Loco Films, Laurent Danielou, din Marea Britanie a venit jurnalistul de film de la renumita publicație britanică Screen International, Alina Trabattoni, iar din România s-au alăturat discuției managerul cinematografului Elvire Popesco, Ioana Dragomirescu, managerul platformei TIFF Unlimited, Dorina Oargă, și, nu în ultimul rând, co-fondatorul societății de distribuție Bad Unicorn, Ștefan Bradea. De partea publicului am avut norocul să avem specialiști din lumea cinematografului (distribuției și producției) din Grecia și, respectiv, Turcia, printre altele. Dincolo de multitudinea de țări, ceea ce se re-

marcă este universalitatea unor pasiuni și preocupări comune.

Subiectele au variat de la speculații despre viitorul industriei într-o lume în schimbare în care cutia Pandorei cu *streaming online* este deja deschisă, până la preocupări mai concrete cu privire la supraviețuirea celor care își dedică viața acestui mediu cultural. Astfel, a avut un loc central atât preocuparea latentă cu privire la creșterea costurilor de producție ca efect colateral al epocii pandemice și agresiunii ruse, cât și senzația incomodă pe care o aduce expunerea, întreținerea și chiar accesul filmelor în lumea *online*. Într-o notă legată, au fost menționate impactul modificărilor legislative, lupta pentru promovarea și menținerea unei diversități care să fie și ea relevantă dincolo de publicul său obișnuit, precum și provocările pe care le aduce cu sine revenirea la normalitate.

În vremuri de schimbare incertă în care piața însăși se remodelează, un lucru este însă cert. Există o serie de provocări care testează nu doar creativitatea necesară reinventării constante, ci și curajul celor care caută, zi de zi, să poată spune ceva și să fie văzuți. Nimeni nu este însă singur în această incertitudine, dar așa cum arată eforturi ca acesta de a stabili un dialog, nu ar trebui să nă gândim că avem neapărat un viitor întunecat în față.

Puteți să vizitați pagina web a Institutului Francez pentru a afla despre alte evenimente.

Emily Noejevich

InterogaTIFF

Selman Nacar: „Oameni din diferite țări au reușit să se conecteze cumva cu povestea”

Din zori și până-n zori / İki Şafak Arasında poate fi considerat o poveste de succes nu doar pentru regizorul Selman Nacar - acesta fiind primul său lungmetraj, dar și pentru TIFF. Selman a câștigat premiul Transilvania Pitch Stop Awards în 2019 și acest lucru i-a facilitat realizarea post-producției în România, premiul (și serviciile) fiind oferite de Chainsaw Europe.

Din zori și până-n zori vorbește despre moralitate și principii, într-o Turcie tradițională, dar de fapt poate fi văzut ca o producție internațională, cu o tematică recunoscută la nivel global. După ce un muncitor este grav rănit lucrând pentru afacerea de familie a lui Kadir (Mukahit Kocak) acesta este forțat să ia o decizie morală, care va avea un impact asupra viselor sale, a familiei sale și a vieții soției muncitorului rănit. Este un studiu despre viața unui om care scapă de sub control. Selman Nacar se află la TIFF și a răspuns la câteva întrebări pentru AperiTIFF.

Acesta este primul tău film de lungmetraj. Cum ați descrie povestea și de ce ar trebui ca oamenii să vină să-l vadă?
Povestea este despre Kadir. Are loc un accident la fabrica familiei lui. El trebuie să se ocupe de tot ceea ce implică acest accident. Este antrenat să înțeleagă ce s-a întâmplat și cum îi va afecta pe toți. În acest sens, filmul pune câteva întrebări etice, atât personajului principal, cât și publicului. Cred că filmul permite publicului să experimenteze ce trăiește personajul principal. Nu pot spune că este o experiență plăcută, din cauza naturii subiectului, dar este o experiență importantă și esențială.

Foto: Andrei Micuta

Cred că tradiția este importantă mai ales în țările din est și cred că este o problemă, uneori, pentru că trebuie să fii deschis la idei noi.

Povestea filmului provine din ceva ce ați trăit direct sau poate ca martor?

Nu are o legătură directă cu experiența mea personală, dar observ foarte mult și cred că în acest film sunt multe povești care provin din observațiile mele. Și, de asemenea, chiar și intrigile secundare și personajele provin din observațiile mele, așa că pot spune că nu este o poveste personală, dar poveștile pe care simt că le cunosc, le-am întâlnit pe parcurs.

Speculați acest contrast între generații în ceea ce privește tradițiile. Acest lucru pare să fie încă o preocupare mai mare în Turcia decât în multe alte țări. De ce se întâmplă acest lucru?

Cred că tradiția este importantă mai ales în țările din est și cred că este o problemă, uneori, pentru că trebuie să fii deschis la idei noi. Există senzația că vrei să păstrezi lucrurile așa cum sunt, ceea ce nu este cea mai bună idee tot timpul, și ești mai puțin deschis la experiențe noi. Așadar, în acest sens, cred că ar putea fi o problemă.

Într-un interviu, ați spus că lucrul cu o echipă internațională aduce o perspectivă diferită asupra unei povești. Acest lucru m-a făcut să mă întreb cum au reacționat oamenii la film în diferite părți ale lumii.

Filmul a vizitat multe locuri. A fost proiectat în Italia, Serbia, Spania, în multe țări. Bineînțeles, unele reacții au fost diferite,

într-un anumit sens, dar ceea ce văd este că oameni din diferite țări au reușit să se conecteze cumva cu povestea. Chiar dacă este o poveste locală, ea poate avea loc în orice oraș din orice țară. Așa că oamenii au putut să empatizeze și să se conecteze la această problemă. Bineînțeles, este un subiect foarte sensibil și nu răspunde la întrebări, ci pune întrebări, astfel încât îi face pe oameni să se gândească și să vorbească despre acest subiect.

Astfel, structura poveștii poate fi recunoscută la nivel internațional. Ai o problemă și oameni care reacționează diferit la ea...

Da. Practic, din cauza structurii filmului, întrebările sunt puse prin intermediul personajului principal și apoi, din moment ce filmul nu dictează răspunsul, filmul împinge publicul să se gândească, de asemenea, la ce ar face dacă s-ar afla în aceeași situație.

Sunteți pentru a doua oară la TIFF. Cum vă simțiți aici?

Mă simt foarte bine, pentru că am mai fost aici; am lucrat la acest film aici, așa că este minunat să mă întorc și să proiectez filmul aici. Totodată, am petrecut foarte mult timp în România, pentru că am făcut post-producția la București. Simt că este o a doua casă pentru acest film.

Ion Indolean

REGINA MARIA
iubeste TIFF!

Suntem recunoscători pentru
toate filmele care ne ancorau
în realitate, când
prezentul devenea ficțiune.

#EștiMaiPuternicDecâtCrezi #SăMergiMaiDepartaEPutere

TIFF.21

FOCUS ISRAEL

Genunchiul lui Ahed

Nadav Lapid is back! Dar dacă *Sinonime*, premiat cu Ursul de Aur la Berlinale din 2019, era despre un bărbat care căuta să se debaraseze de identitatea sa israeliană și se refugia la Paris, *Genunchiul lui Ahed*, distins cu Premiul Juriului la Cannes anul trecut, este despre un bărbat care alege să și-o confrunte *tête-à-tête*, punând sub lupă ce înseamnă să fii locuitor al acestei țări și descoperind adevăruri inconfortabile.

Ca și în cazul *Sinonimelor*, protagonistul din *Genunchiul lui Ahed* e un alter-ego exagerat al lui Lapid. În cazul de față lucrurile sunt încă și mai evidente cu cât e vorba despre un regizor, Y., venit într-un mic sat din mijlocul deșertului pentru a-și prezenta ultimul film și, în același timp, lua rămas bun de la mama sa moartă. Durerea taie adânc, indiferent că este vorba de cea a doliului sau cea pe care o simte pentru dispariția libertății din țara sa. Filmul se deschide godar-

dian, cu o plimbare cu motocicletă prin Tel Avivul ploios. Regizorul chinuit (Avshalom Pollak, excelent) ajunge apoi la un studio în care filmează o poveste adaptată după un *tweet* despre împușcarea unui activist palestinian în genunchi. Din metropola îmbibată de apă, acțiunea se mută apoi în satul izolat, iar schimbarea locației duce și la o schimbare în memoria lui Y. El își amintește deodată de zilele de armată și povestește, într-o explozie de dans, o întâmplare

despre cruzimile desăvârșite de un sergent sadic. Publicul său captiv, care ascultă povestea vrând, nevrând, este bibliotecara atașată pe lângă Ministerul Culturii Yahalom (Nur Fibak), care i-a organizat călătoria și îi cere să fie atent la ce are de gând să spună pe scenă, înainte de proiecție.

Lapid nu aruncă pumni în stânga și în dreapta: furia față de guvern și frustrarea vizavi de lipsa de reacție a conaționalilor săi cu privire la distrugerea Palestinei este resimțită la suprafața filmului, prin sentimentele intens exprimate ale protagonistul său. *Genunchiul lui Ahed* nu e un film subtil (ți țipă în față), dar e plin de pasiune.

Genunchiul lui Ahed rulează astăzi, 25 iunie, de la 19:45 la Cinema Victoria.

Laurențiu Paraschiv

THE FESTIVAL MUST GO ON
ANYTIME. ONLINE

TIFF UNLIMITED

Cinema-ul tău alternativ. De acasă.

SALE
10-30 iunie

15 €* | 27 €* | 50 €*
3 luni | 6 luni | 12 luni

*Prețurile includ TVA. Toate tipurile de abonament beneficiază de acces gratuit timp de o lună

Abonează-te pe unlimited.tiff.ro și vezi filme premiate din toată lumea, de la cineaști care provoacă și inspiră. Conținut reînnoit constant, cu peste 200 de titluri disponibile.

10 pentru FILM la TIFF, 2022: Ada Dumitru: „Degeaba ți se întâmplă un succes profesional dacă nu ai puterea să îl propagi în bine pentru oamenii din jurul tău”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul TIFF, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul 10 pentru FILM la TIFF își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinemaul românesc, indiferent de vârstă.

Fotografie: Sabina Costinel

Cei 10 selectați pentru ediția a II-a a programului sunt: Magor Bocárdi (Sf. Gheorghe), Iulia Colan (Craiova), Sara Cunceea (București), Ada Dumitru (Pitești), Reka Kovacs (București), Robert Radoveneanu (București), George Rotaru (București), Irina Sibef (Giurgiu), Doru Talos (Cluj) și Mihaela Velicu (București).

Ada Dumitru (26 ani), absolventă a UNATC, a urmat în Berlin, atelierul de creație de personaje condus de Susan Batson, și în New York, Watermill Summer Program, condus de Robert Wilson. Fostă colaboratoare a Teatrului Masca, Teatrul Național Timișoara și Teatrul Național București, în prezent, angajată a Teatrului Alexandru Davila, Pitești. A realizat pentru LiterNet.ro și Ficțiuni Reale serialul online **Vocea** (de găsit pe youtube-ul LiterNet). Regizoarea de film Ana Ineni i-a pus câteva întrebări Adei despre călătorii și viață sănătoasă, despre Couchsurfing și iarbă, despre comic books și muncă și burnout, dar și despre cele de mai jos:

Care a fost ultimul cadou pe care l-ai primit?

Ultimul cadou pe care l-am primit a fost din partea unei echipe de aproape 90 de oameni care și-a pus sufletul să fac un film cu bunica mea. A fost cel mai mare ajutor pe care l-am primit vreodată în viața mea. Abia s-a terminat și nu-mi adun cuvintele bine dar niciodată nu am simțit atât de multă susținere și iubire.

Cum definești succesul ca actor?

Ultimul an m-a schimbat foarte mult ca om și asta mi-a influențat și viața de artist. Cred că succesul este să te bucuri de ce ți se întâmplă, oricât de mic pare. Înainte, ca aproape toată lumea, mă visam cu oscarul în mână făcând suav cu mâna și mulțumindu-i lu' mama. Acum mi se pare că dacă nu ești om și nu te bucuri de traseul tău, totul e degeaba. (interviul integral pe LiterNet.ro la <https://agenda.liternet.ro/cronici/10pentrufilmattiff.html>)

Ana Ineni

PROGRAM / SÂMBĂTĂ / 25 IUNIE

■ CINEMA FLORIN PIERSC

13:00 **Va urma**

Inimă întunecată (The Dark Heart)
Gustav Moller | 130' | Suedia [8R1]

15:30 **Film surpriză**

Bestiile (The Beasts)
Rodrigo Sorogoyen | 139' | Spania, Franța [8R2]

18:15 **Supernova**

Cel mai tare șef (El buen patrón)
Fernando Leon de Aranoa | 120' | Spania [8R3]

20:30 **Lună plină**

Inexorabil (Inexorable)
Fabrice Du Welz | 98' | Belgia, Franța [8R4]

22:30 **Fără limită**

Rimini
Ulrich Seidl | 116' | Germania, Austria, Franța [8R5]

■ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:00 **Close-up Krzysztof Kieslowski**

Viața dublă a Veronicăi (La double vie de Véronique)
Krzysztof Kieslowski | 94' | Franța, Polonia, Norvegia [8C1]

18:30 **Lună plină**

Inocenții (The Innocents)
Eskil Vogt | 117' | Norvegia, Suedia, Danemarca, Finlanda, Franța, Marea Britanie [8C2]

20:45 **Piața Unirii**

Fuga din Mogadishu (Escape from Mogadishu)
Seung-wan Ryu | 122' | Coreea de Sud [8C3]

■ CINEMA VICTORIA

10:00 **Zilele Filmului Românesc**

Om-câine (Man and Dog)
Ștefan Constantinescu | 108' | România, Bulgaria, Suedia, Germania [8V1]

12:30 **Zilele Filmului Românesc**

Uneori ninge cu zăpadă, alteori cu întuneric (Snowing Darkness)
Gabriel Achim | 107' | România [8V2]

15:00 **Supernova**

Evenimentul (L'événement)
Audrey Diwan | 100' | Franța [8V3]

17:00 **Zilele Filmului Românesc**

Capra cu trei iezi (The Goat and Her Three Kids)
Victor Canache | 79' | România [8V4]

19:45 **Focus Israel**

Genunchiul lui Ahed (Ahed's Knee)
Nadav Lapid | 110' | Israel, Franța, Germania [8V5]

22:00 **3x3**

Vortex
Gaspar Noé | 140' | Franța, Belgia, Monaco [8V6]

■ CERCUL MILITAR

13:15 **Supernova**

Tărâmul Domnului (Godland)
Hlynur Palmason | 144' | Danemarca, Islanda, Franța, Suedia [8W1]

16:00 **Proiecții speciale**

Navalnii
Daniel Roher | 99' | SUA [8W2]

18:15 **Focus Polonia**

1970
Tomasz Wolski | 71' | Polonia [8W3]

20:30 **Fără limită**

Miraj (Reflection)
Valentyn Vasyanovych | 127' | Ucraina [8W4]

■ CINEMA ARTA

10:00 **Zilele Filmului Românesc**

Imaculat (Immaculate)
Monica Stan, George Chiper-Lillemark | 115' | România [8A1]

12:30 **Zilele Filmului Românesc**

Anul pierdut 1986 (1986: The Lost Year)
Ligia Ciornei | 77' | România [8A2]

15:00 **LET'S GO DIGITAL! 120'**

Intrare liberă! [8A3]

17:15 **Supernova**

Alis
Nicolas van Hemelryck, Clare Weiskopf | 84' | Columbia, Chile, România [8A4]

19:30 **Focus Israel**

Șase milioane (The Round Number)
David Fisher | 60' | Israel [8A5]

21:30 **Supernova**

107 mame (107 Mothers)
Peter Kerekes | 93' | Slovacia, Cehia, Ucraina [8A7]

■ SAPIENTIA

10:15 **Zilele Filmului Românesc**

Nimic despre dragoste (Nothing About Love)
Florin Piersic Jr. | 103' | România [8S1]

12:30 **Supernova**

Din zori și până-n zori (Between Two Dawns)
Selman Nacar | 92' | Turcia, Franța, Spania, România [8S2]

14:45 **Close-up Krzysztof Kieslowski**

Amatorul (Camera Buff)
Krzysztof Kieslowski | 109' | Polonia [8S3]

17:15 **Focus Polonia**

Croaziera (The Cruise)
Marek Piwowski | 65' | Polonia [8S4]

19:00 **Focus Israel**

Cinema Sabaya
Orit Fouks Rotem | 96' | Israel [8S5]

21:15 **Focus Polonia**

Moliile (The Moths)
Piotr Stasik | 68' | Polonia [8S6]

■ CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 **Piața Unirii**

Maigret
Patrice Leconte | 89' | Franța, Belgia [8Z1]

■ CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

12:00 **Zilele Filmului Românesc**

Scurtmetraje românești III (Romanian Shorts III)
114' [8D1]

14:30 **Zilele Filmului Românesc**

Scurtmetraje românești I (Romanian Shorts I)
114' [8D2]

17:00 **Zilele Filmului Românesc**

Scurtmetraje românești II (Romanian Shorts II)
114' [8D3]

19:30 **Lună plină**

Nu ești mama mea (You Are Not My Mother)
Kate Dolan | 93' | Irlanda [8D4]

■ MUZEUL DE ARTĂ

21:30 **Film Food**

Clubul de gătit (Tuesday Club)
Annika Appelin | 102' | Suedia [8M1]

■ PIAȚA UNIRII OPEN AIR

20:30 **Piața Unirii**

DECERNAREA PREMIILOR (AWARDS CEREMONY)
Stejarul (Le chêne)
Laurent Charbonnier, Michel Seydoux | 80' | Franța [8U1]

■ PARCUL POLIGON FLOREȘTI

21:45 **Piața Unirii**

Stejarul (Le chêne)
Laurent Charbonnier, Michel Seydoux | 80' | Franța [8F1]

■ IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 **Lună plină**

Freaks Out
Gabriele Mainetti | 141' | Italia, Belgia [8P1]

■ UBB OPEN AIR

22:00 **Lună plină**

Zalava
Arsalan Amiri | 93' | Iran [8X1]

InterogaTIFF

Eilon Ratzkovsky: „Nu poți spune, OK, azi voi scrie un serial TV”

Cu o carieră de peste 25 de ani, în care a produs numeroase filme de lungmetraj și seriale de televiziune, Eilon Ratzkovsky se află acum la Cluj-Napoca, în calitate de tutore principal al celei de-a doua ediții Drama Room.

Ai lucrat în televiziune timp de peste 25 de ani. Cum s-a schimbat peisajul de când ai început să lucrezi în industrie?

Aș spune că, dacă până acum 20 de ani, televiziunea nu era considerată o formă de artă în Europa, nu era nici măcar învățată în școli, era, într-un fel, o mobilă de pe hol care arăta fie știri, fie show-uri stupide, încetul cu încetul a început să fie privită ca o formă de artă cu propriile sale reguli, propriile sale modalități de *storytelling*. Cred că este un întreg proces care chiar și astăzi, în 2022, cel puțin în Europa, este încă la început. Lucrurile au nevoie de timp pentru a se dezvolta, oamenii trebuie să înțeleagă că scenariul este mult mai important decât regia în televiziune, care este total opusă cinematografiei. Acestea sunt schimbările care au început să se resimtă în Europa, dar este un proces lung, foarte lung. În același timp, în Statele Unite a fost întotdeauna o industrie,

o mașinărie construită pentru a face bani. Nu numai pentru asta, desigur, dar este un nivel la care europenii încă nu au reușit să ajungă.

Și cum a influențat această schimbare modul de abordare a serialelor TV?

Vedem din ce în ce mai multe seriale care vin din Europa, unele dintre ele fiind încă, așa zice, foarte tinere, deoarece nu au suficientă vechime ca să fi schimbat televiziunea cu adevărat. Serialele TV trebuie să aibă de partea lor nu numai scenariștii și regizorii, ci și comisii de editori și televiziuni foarte curajoase care sunt dispuse să-și provoace publicul, lucru care nu se întâmplă ușor în Europa. Pe piața europeană există multe țări care încă mai au televiziuni naționale, cu programe făcute din bani publici și cu propria lor audiență, de obicei mai în vârstă, iar ele nu vor să deranjeze, nu vor să meargă prea departe.

Dar pentru a face un serial bun trebuie să atingi niște limite, trebuie să mergi în acele zone. Cred că procesul de schimbare a început, este nevoie doar de timp.

Ce crezi că trebuie să se schimbe pentru a ajunge din urmă o industrie mai mare, precum cea din Statele Unite? Noi nu avem writers rooms, de exemplu, crezi că asta ar putea schimba ceva?

Ei bine, scenariștii. Oamenii care scriu pentru televiziune sunt cei mai importanți. Este ceva ce trebuie studiat la școală, pentru că trebuie să știi cum să scrii, chiar dacă nu e vorba de un *writers room*, dacă o singură persoană scrie întregul serial, trebuie să înveți cum să o faci. Trebuie să ai o generație de absolvenți care să fi făcut asta, și nu e ca și când trebuie să fie complet detașați de cinema, dar chiar este un proces diferit. Așa că mai întâi ai nevoie de un grup de scenariști care să știe să scrie, iar apoi trebuie să ai comisii curajoase de editori și televiziuni care sunt dispuse să își asume riscuri, și cred că acest lucru este dificil în multe țări din Europa. Apoi, dacă la finalul zilei ai un serial, nu sunt multe locuri unde poți merge cu el. Dacă la Netflix sau unul dintre ceilalți streameri mari nu, te duci la o televiziune, dar câte există în România? Nu prea multe, iar dacă și ele spun nu, atunci ești blocat. Și nu e vorba doar de România, e la fel și în Franța, și în Spania. Cheia este ca televiziunile publice să aleagă să lucreze cu cei care vor să facă seriale care sunt diferite.

Reușești să citești o mulțime de scenarii. Care sunt unele dintre cele mai frecvente greșeli pe care le-ai întâlnit la scenariștii care scriu pentru prima oară seriale TV? Dar la scenariștii de lungmetraj care au făcut trecerea la televiziune?

E una să scrii pentru televiziune și alta să scrii pentru cinema. Adică, dacă ești un scenarist talentat, ești un scenarist talentat, vei putea să le faci pe amândouă. Dar

trebuie să știi cum să scrii pentru televiziune, trebuie să înțelegi că în televiziune scenariul este mai important decât regia, așa că este crucial să cunoști elementele de bază și, din nou, pentru că spre deosebire de filme, serialele TV au nevoie de finanțare din alte părți, nu din fonduri publice, ești mai puțin liber, așa spune, să faci ce vrei. Așa că oamenilor le este teamă să își asume riscuri, iar cea mai frecventă greșală este să încerci să faci mereu același lucru. Dacă ceva are succes, toată lumea încearcă să facă același lucru. Am ocazia să citească multe scenarii din toată Europa și, la finalul zilei, multe dintre ele sunt cam la fel.

Și, în final, ai vreun sfat pentru cei care se gândesc să se apuce de scris seriale TV?

În primul rând, așa spune că este nevoie de timp. La fel ca în film, este nevoie de timp. Nu te poți aștepta să scrii un serial TV într-o zi. Pentru cele mai multe dintre serialele TV pe care le-am făcut, media a fost de cinci ani de la momentul în care am avut o idee și până când am văzut-o pe ecran. Chiar este nevoie de timp. Și este muncă. Nu poți să spui, OK, azi voi scrie un serial TV pentru că toată lumea lucrează cu Netflix, așa că ar trebui să încerc și eu. Este într-adevăr un mod de gândire. Am făcut 24 de lungmetraje în viața mea și iubesc filmele, dar serialele necesită un mod de gândire diferit. E același lucru cu poezia și proza, care au cam aceeași formă, dar sunt diferite în atât de multe feluri. În final este despre a știi cu adevărat ce vrei să faci, de ce vrei să o faci. De ce un serial TV și nu un film, pentru că nu poți să iei un film, să îl tai în trei, și să spui că este o miniserie. Să înțelegi dacă ideea poate fi serializată, ce vrei să spui cu ea, care sunt dezavantajele și avantajele unui serial TV față de un film. Trebuie să știi toate aceste lucruri înainte de a alege să faci un serial TV doar pentru că este cool.

Laurențiu Paraschiv

„Vibe-ul ăsta de Cluj pe care ți-l dă festivalul mi se pare că te întinerește cumva”

Pe ultima sută de metri de festival, Piața Unirii încă reușește să strângă iubitorii de film de pretutindeni.

Foto: Andrei Micuța

Am fost curioase să aflăm ce cred oamenii despre atmosfera festivalului și dacă ar recomanda mai departe experiența TIFF.

Am întâlnit în Piață două tinere care se relaxau pe o bancă la umbră, ferindu-se de soarele dogoritor din miezul zilei. Timmea, în vârstă de doar 15 ani: „Am venit în vizită la Cluj și sigur o să mai vin, sper să vin și anul viitor la festival. Am fost la mai multe filme, și luni, și ieri și chiar mi-au plăcut.”, ne-a spus tânăra. Oana, prietena ei de 22 de ani: „E o atmosferă faină, vibe-ul ăsta de Cluj pe care ți-l dă festivalul mi se pare că te întinerește cumva, te ține așa în priză”, a explicat aceasta.

În căldura dogoritoare de afară din miezul zilei, am întâlnit în Piață și un argentinian, Emanuel (38 ani): „Mă simt bine aici. Clujul e frumos și toată atmosfera festivalului este foarte plăcută.”, ne-a spus impresia lui de până acum despre festival.

De asemenea, la TIFF Lounge, am întâlnit un cuplu de turiști spanioli, care explorau zona. Bărbatul, Stas (35 ani), a vorbit cu noi și ne-a povestit că el a fost în trecut și voluntar la festival, acum 8 ani, și că s-a întors în Cluj, în special pentru această perioadă a festivalului: „E plăcut

să fiu înapoi aici.” Acesta știe festivalul de mai mult timp: „Este foarte diferit de cum era pentru că, acum 8 ani când am fost voluntar, era mai mult <<haiducească>>, era un pic mai improvizat, ceea ce îmi place mai mult. Acum este un pic prea bine organizat, așa spune, dar felicitări echipei! Echipei de selecție a filmelor care fac o treabă minunată, directorului festivalului, pentru că aduc oamenii împreună și se asigură că în fiecare an continuă și se întâmplă, ceea ce este impresionant. Mie îmi este foarte drag să vin la TIFF, nu aș fi aici dacă nu mi-ar plăcea, și până acum nu a dezamăgit.”, ne-a spus acesta.

Discutând cu Maria, în vârstă de 19 ani, aceasta a fost entuziasmată să ne spună că a reușit „în sfârșit” să ajungă la TIFF, întrucât își dorește acest lucru de mulți ani. „Am văzut, în special, filmele despre avort, pentru că fac un reportaj despre asta, și am văzut *Call Jane* la Gala de Deschidere, urmând ca mâine să văd *Evenimentul*”. Maria ne-a enumerat și celelalte filme pe care le-a văzut la ediția de anul acesta a TIFF, precum *Anul pierdut 1986* și *Metronom*. Adolescenteii îi place să meargă singură la proiecțiile din cadrul festivalului, deoarece îi place să petreacă timp cu ea însăși.

Daria (21) filma un documentar despre TIFF, așa că am profitat de ocazie pentru a-i adresa câteva întrebări. Deși nu a reușit să meargă la niciun film, deoarece a lucrat, Daria ne povestește că pentru ea, experiența TIFF este una „super”. „Vorbesc cu foarte mulți oameni și cunosc foarte mulți oameni în fiecare zi, și mi se pare super mișto”. Aceasta a participat și anul trecut la festival, care i-a

lăsat o impresie foarte bună, așa că recomandă experiența cu căldură.

În tumultul turiștilor și a vizitatorilor din Piață și prin căldura copleșitoare, efervescența evenimentului încă se simțea în plină amploare, presărată cu melancolia ultimelor zile ale festivalului frenetic din centrul orașului.

Sophia Blaga & Raluca Mefa

FOCUS ISRAEL

Cinema Sabaya: o odă puterii terapeutice și unificatoare a artei

Astăzi avem ocazia să ne cufundăm în puterea artei, care este tema filmului *Cinema Sabaya* (2021) în cadrul secțiunii Focus Israel. Într-o odă înduioșătoare a puterii terapeutice a artei, urmărim călătoria a nouă femei din culturi și istorii foarte diferite: unele dintre ele sunt evreiești-israeliene, iar altele sunt arabo-palestiniene. Ele sunt însă unite de două lucruri: împărtășirea aceluiași spațiu geografic și curiozitatea de a încerca ceva nou, care i-ar duce la un atelier de film pentru începători.

Dintre cele alese, urmărim evoluția unei femei musulmane conservatoare pensionare (Marlene Bajali), a unei bibliotecare evreice care aspiră să fie bunică (Ruth Landau), a unei hippie bisexuale (Liora Levi) care locuiește pe un iaht cu câinele ei și a unei casnice cu sașe copii care crede că singurul ei vis este să aibă permis de conducere (Joanna Said). Atelierul este condus de o tânără regizor de film aspirant (Rona [Dana Ivgy]) și are ca premisă documentarea vieții de zi cu zi a femeilor obișnuite. Fetele au astfel sarcina de a culege material din propria lor viață pentru a fi proiectat întregului grup.

Ideea este destul de simplă, cel puțin la suprafață: ele filmează în cadrul unui atelier. Ceea ce începe ca un focus grup dedicat învățării tehnicilor cinematografice ajunge să devină un spațiu de conflict în

măsura în care idealurile și convingerile lor de bază sunt contestate. Ca o metaforă a conflictului real, femeile se confruntă nu numai cu diferențele vaste în circumstanțele lor, ci și cu puncte surprinzătoare de conexiune.

Pe măsură ce atelierul progresează, femeile ajung să se cunoască mai bine, depășind marginile aspre care au apărut din neatenție în timpul discuțiilor lor. Pe parcurs, însă, crește și suspiciunea cu privire la motivele Ronei. Atelierul ia o întorsătură neașteptată ca urmare a unei reacții neprevăzute la un exercițiu care zguduie pe toată lumea. Acesta o obligă și pe Rona să-și regândească obiectivele cu grupul.

Geniul creativ din spatele acestei opere de artă a filmografiei israeliene se numește Orit Fouks Rotem. *Cinema Sabaya* este primul lungmetraj al acestei tinere regizoare și scenariste. Filmul intenționat ca documentar, povestea este inspirată din experiențele proprii ale regizorului care a și lucrat ca profesor de film. În cuvintele ei, filmul „se bazează pe experiența mea personală ca instructor al unor astfel de grupuri și pe dorința mea de a aduce acele vieți „obișnuite” pe marele ecran.

Nu ratați ocazia de a vă bucura de acest film. Îl găsiți astăzi la Sapienia la ora 19:00.

Emily Noejovich

Unde ne chill-uim în week-end la TIFF

Casa TIFF este punctul 0 al festivalului. Construită în secolul al XVIII-lea, clădirea a trecut printr-un proces de restaurare și de reamenajare și a devenit de curând Community Hub. Visuin este bar-restaurantul care o găzduiește, cu o bucătărie delicioasă și probabil unele dintre cele mai bune cocktail-uri din oraș. Mai puteți găsi aici un boutique store care vinde vinyl-uri – Melomelanj, magazinul celor de la Lunet Eyewear și o versiune în miniatură a Muzeului Kitch, în beciul clădirii. Toată lumea de la festival își dă întâlnire aici.

Da Pino este mica Italie din centrul Clujului. O porție de paste sau un sandwich cu pecorino, prosciutto crudo și anghinare, dacă te grăbești să prinzi următorul film, te vor face să simți simplitatea și desăvârșirea bucătăriei italiene. Totul e să încerci să prinzi loc. În caz că zăbovești mai mult decât ți-ai propus, înțelegem, pentru că ni s-a întâmplat și nouă de mai multe ori în viață.

Manger Restaurant e alegerea potrivită pentru cina cu prietenii tăi din festival. Bucătăria lui Silviu Chelaru e simplă și alcătuieste un meniu contemporan european de o pagină. Deci nu trebuie să-ți faci griji că va fi greu să te decizi. Oricum nu ai cum să dai greș: orice ai alege, papi-

lele tale gustative îți vor mulțumi. Curtea interioară este mică, intimă și cu vedere spre bucătăria în care se coace preparatul care va sta în farfuria ta.

Iris Délice e cofetăria artizanală care-ți va îndulci ziua. Laboratorul de inspirație franțuzească te va surprinde fie printr-o patiserie desăvârșită, fie printr-un desert răcoritor. Magazinul din centru s-a deschis de curând, deci nu rata ocazia de a le face o vizită. Nu doar produsele te vor încanta, ci și spațiul lor conceptual care te va face să te simți mai degrabă ca într-o galerie de artă. Vei găsi acolo oameni care vor sta cu tine la povești cât e nevoie până să te prinzi că tot ce fac e din pasiune și cele mai bune ingrediente.

Sisters e bine să-ți începi ziua cu o cafea. La Sisters e servită în cești colorate pe o terasă chiar la stradă. E locul perfect să citești ziarul festivalului. Chiar dacă n-ai dormit prea bine, oamenii sunt atât de zămbitori că te energizează și pe tine. E plăcut și să-ți închei ziua la un pahar la ei, mai ales dacă ești atât de norocos încât să găsești o masă. Nu demult și-au lansat meniul de vară, care include o mulțime de drink-uri pe care trebuie să le încerci.

Emanuela Susanu

InterogaTIFF

Selman Nacar: “People in different countries were able to somehow connect with the story”

Between Two Dawns / İki Şafak Arasında can be seen as a successful story not only for director Selman Nacar – this is his first feature film and the first for TIFF, as well. Selman won Transilvania Pitch Stop Awards in 2019 and this facilitated him to do his post-production in Romania, the prize (and services) being offered by Chainsaw Europe.

B*etween Two Dawns* speaks about morality and principles, in a traditionally Turkey, but in fact can be seen as an international production, with a globally recognizable issue. After a worker is severely injured in Kadir's (Mucahit Kocak) family business, the latter is forced into making a moral decision, which will have an impact on his dreams, his family and the life of the injured worker's wife. It is a study about the life of a man which is running out of control. Selman Nacar is here at TIFF and answered a few questions for AperiTIFF.

This is your first feature film. How would you describe the story and why should people come see it?

The story is about Kadir. There is an accident at their family factory. He has to deal with everything involving this accident. He is trained to understand what happened and how this will affect everyone. In this sense, the film asks some ethical questions, to the main character and to the audience, as well. I believe the film is letting the audience to experience what the main character is going through. I cannot say it is a good experience, because of the nature

of the subject, but it is an important and an essential experience.

Is the story of the film coming from something you experienced directly or maybe as a witness?

It doesn't have a direct relation to my personal experience, but I observe a lot and I think in this film there are many stories that are coming from my observations. And also even the subplots and the characters are coming from my observations, so I can say, not a personal story, but the stories that I feel I know, I encountered on the way.

You speculate this contrast between generations regarding traditions. This still seems to be a bigger concern in Turkey than in many other countries. Why is that?

I think tradition is important especially in eastern countries and I think it is a problem, sometimes, because you have to be open to new ideas. You know, you have a feeling that you want to keep things as they are, which is not the best idea all the time, and you are less open to new expe-

riences. So, in that sense, I believe that could be a problem.

In an interview, you said that working with international crew brings different perspective to a story. This made me ask myself, how people reacted to the film in different parts of the world.

The film visited many places. It was shown in Italy, Serbia, Spain, many countries. Of course, some reactions were different, in some sense, but what I see is that everyone in different countries was able to somehow connect with the story. Even though it is a local story, it can take place in any city in any

country. So people could empathise and connect to the issue. Of course, it has a really sensitive subject matter and it's not answering the questions, but it's asking questions, so it makes people think and talk about it.

So, the structure of the story can be internationally recognized. You have a problem and people who react differently to it...

Yes. Basically, because of the structure of the film, the questions are asked through the main character and then since the film is not dictating the answer, the film is pushing the audience to also think about what they would do if they were in the same situation.

This is your second time at TIFF. How do you feel here?

I feel great because I've been here before; we developed this film here, so it is great to be back and to screen the film here. And I also spent so much time in Romania because we did the post-production in Bucharest. I feel like it's a second home for this film.

Ion Indolean

ROMANIAN DAYS

Nothing About Love – what would you do if you were them?

Florin Piersic Jr.'s acting vocation is strongly felt in *Nothing About Love*, a film that highlights the performance of the quartet formed by Maria Bata, Cătălina Grama, Paul Ipate. A dialogue-driven film that asks questions about life and presents people who see the world differently. The director-actor drives the story and plays the role of the one who suggests exercises of imagination to his interlocutors. His proposal may seem like an extravagance in today's Romanian cinema landscape, where slices of life, play and restrained dialogue are the main focus.

Piersic Jr. has (had, did?) accustomed us to this kind of surprising proposal, as was *Killing Time* (2011), about the awkward afternoon (or not?) of two hitmen, who argue increasingly heatedly while waiting for the victim to return to his own apartment. His style relies on this contrast between two or more wildly different people, who grate on each other until one - or all - crack. In a politically correct world, where no one is allowed to say anything, he questions and blows up taboos

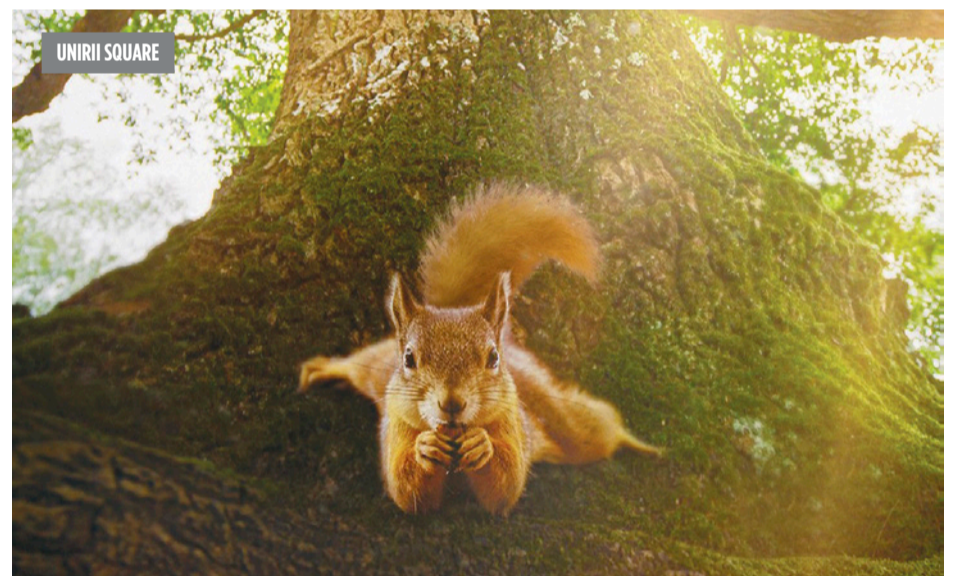
and sensitive subjects. But that doesn't mean he doesn't know where the line is.

In *Nothing About Love*, Florin Piersic Jr. is with Cătălina Grama (Jojo) and Paul Ipate with Maria Bata, and the irony is that in real life Ipate is in a relationship with Grama. This choice begs the question: how much of the topics of discussion come from the experience of the director and his colleagues and how much is construction? What's interesting is not necessarily knowing what's real and what's not, but rather imagining it. Piersic Jr. is thus playing with our minds, dropping hints, poking into our psyche. His character is the ultimate perfidy and also a pretext to debate uncomfortable things. At the same time, he can be the main loser in the whole story he starts. What would you do in his place? Would you want to know everything or would you try to avoid confrontation?

The film runs on Saturday 25 June at 10:15 at Sapientia University.

The film is not recommended for minors.

Ion Indolean

Heart of Oak. Shade and Oxygen for Us, Home for Others

The oak at the edge of the forest, considered a symbol of strength and longevity, is the tallest and most imposing tree in the forests of the northern hemisphere - an ecosystem so complex you wouldn't imagine so much could happen. French filmmakers Laurent Charbonnier and Michel Seydoux follow a giant oak tree, some 200 years old, over the course of a year, in which many animals, insects, plants, birds and reptiles live together. The film presents a land untouched by man, far from the chaos of the city, chainsaws and other industrialised artifice. The editing, together with the sound design, nuances moments of tension inside the oak tree - like small interferences between housemates, while simultaneously capturing love stories from the tree's branches, dancing parties on the leaves or the fright before the storm. Director Laurent Charbonnier's experience in nature documentaries (*Animals in Love*, *Winged Migration*) stands

out for the unique moments he captures without in any way distorting the circularity of the ecosystem he exploits with great care. The use of long close-ups in chase sequences defines the dynamism of the film, while scenes using the macro lens manage to bring us closer to the character, intensifying their intimate moments. The film is constructed in a dramatic rather than observational formula, emphasizing life and society as they are, but placed in a non-conformist context, different from what we are already used to. Topics such as education, solidarity and the survival instinct are not absent from the French filmmakers' approach. The documentary about a different kind of home runs today at 21:45 in Parc Poligon Florești, tomorrow at 19:30 at Mărăști Cinema, and also at 20:30 in Unirii Square, after tonight's TIFF 2022 Awards Gala.

Emanuela Susanu

InterogaTIFF

Eilon Ratzkovsky: “You can’t say, OK, today I’ll write a TV series”

With a career spanning more than 25 years, in which he has produced many feature films and TV series, Eilon Ratzkovsky is right now in Cluj-Napoca as the main tutor of TIFF’s second edition of the Drama Room industry programme.

You worked in television for more than 25 years. How has the landscape changed since you started out?

I would say that, whereas until 20 years ago television was not considered an art form in Europe, it wasn’t even thought in schools, it was, in a way, this furniture in the hall that showed either news or stupid shows, little by little it started to be seen as an art form, one that has its own rules, its own ways of storytelling. I think it’s a whole process that even today, in 2022, at least in Europe, it’s still at the beginning. Things need their time to develop, people need to understand that writing is more important than directing is in television, which is totally opposed to cinema. These are the changes that started to happen in Europe, but it’s a long, long process. Whereas in the U.S. it was always an industry, a machine built for making money. Not only for that, of course, but it is something the Europeans are yet to achieve.

And how did this change influence the approach to creating TV?

We see more and more series that are coming out of Europe, some of them still, I would say a little bit green, as they are not old enough for TV to really have changed. TV needs to side not only with writers and directors, but with very brave commissions of editors and networks that

are willing to challenge their audiences, something that is not easily done in Europe. In the European market, there are many countries that are still doing what we call the national television, which is made with public money and has its own audience, usually older, and they don’t want to disturb, they don’t want to go too far. But in order to make a good series you need to go to the limits, you need to go to those places. I think it’s the beginning of the process, it only takes time.

What do you think needs to change in order to catch up with a bigger industry, like the one from the United States? We don’t have writers rooms for example, do you think that could change anything?

Well, there it is, the writers. People who write for television are the thing. It’s something that needs to be studied in school, because you need to know how to write it, even if it’s not a writers room, if it’s one person writing the entire series, you need to learn how to do it. You need to have a certain generation of graduates that have been doing this, and it’s not that they need to be completely detached from cinema, but it is a different process. So first you need a pool of writers that know how to write, and then you need to have

to work with those who want to do shows that are different.

You get to read a lot of scripts. What are some of the most common mistakes you encountered from first-time writers of TV series? What about from feature writers who made the transition to TV?

It’s a different thing to write for TV and a different thing to write for cinema. I mean, if you are a talented writer, you are a talented writer, you will be able to do them both. But you need to know how to write television, you need to understand that in television writing is more important than directing, so it is crucial to know the basics of it, and again, because unlike cinema, TV series needs financing from other parts, not from public funds, you are less free, I would say, to do whatever you want. So people are afraid to take risks and the most common mistake is trying to do the same thing all the time. If something is working, everybody’s trying to do it. I get to read a lot of things from all over Europe and at the end of day a lot of the them are a little bit the same.

And finally, do you have any advice or tips for anyone thinking about getting into television?

First of all, I would say it takes time. Just like cinema, it takes time. You can’t expect to write a TV series in a day. For most of the TV series I’ve made, the average was five years, from starting with an idea until seeing it on the screen. It really takes time. And it is a job. You can’t say, OK, today I’ll write a TV series because everyone is working for Netflix, so I should try it too. It’s really a state of mind. I’ve done 24 features in my life, and I love cinema, but it’s a different state of mind. You know, poetry and prose are kind of the same form, but they are different in so many ways. So it is really knowing what you’re going to do, why you’re going to do it. Why is it a TV series and not a film, because you can’t just cut it into three and say it’s a mini-series. Understand what is in the seriality of the idea, what is it that you want to say, the cons and pros of a TV series as opposed to cinema. You need to know all these things before you choose to do a TV series just because it’s cool.

Laurențiu Paraschiv

The New Wave of Women Filmmakers - Female Voices of the Hour

Unirii Square was brightened up on Friday, June 24, by a discussion with the most prominent contemporary Romanian filmmakers, moderated by Ionuț Mareș. Monica Stan, Alina Grigore and Ligia Ciornei talked about the films presented this year at TIFF - all three productions have in common the main characters’ desire for liberation -, about abusive relationships and how they perceive the positions of authority they are put in as directors.

Monica Stan is at the festival with *Immaculate*, the feature debut that won her three awards at the Venice Film Festival. The feature follows Daria, a young drug addict who enters a rehab clinic and becomes the protégé of the male patients already there, only to realise later that this affection doesn’t come for free. The author confesses that she was inspired by her personal experiences in

writing the script, by that “love that torments the other”, pointing out that abuse is a form of complicity and in that dynamic both parties bear a responsibility.

Blue Moon, screenwriter Alina Grigore’s first production, follows the drama of a young woman who wants to escape the clutches of her dysfunctional family and focus on education. Following a sexual relationship with an artist, she is more deter-

mined than ever to fight the abuse she has been subjected to. Speaking about the controversial differences between genders, the filmmaker says she is glad they exist and believes in them. *Blue Moon* was intended to be “a project of creators”, so the filmmaker didn’t take advantage of her position of authority, instead relying on collaboration and “a pedagogical way of being at work that helps the overall creative act”.

Ligia Ciornei’s debut feature *Clouds of Chernobyl* tells the tragic story of a girl forced by her mother-in-law to have an abortion during the communist era in Romania, because many babies were born dead or with deformities as a result of the

Chernobyl nuclear disaster. The director discussed the documentary process behind the script, empathising with people who have experienced similar events. As for working with actors, the filmmaker admits she writes for them, wanting to build “characters that take them out of their comfort zone and explore the creativity they have within”.

The three filmmakers welcome the promotion that female voices in cinema are currently receiving and will continue to explore the stories and complexities of young women, both contemporary and past.

Oana Balaci

Premiul publicului TIFF.21

COMPETIȚIE

<i>Casa noastră</i>	4.56
<i>Marocco</i>	4.43
<i>Execuția</i>	4.40
<i>Făpturi de vis</i>	4.37
<i>Ultima execuție</i>	4.34
<i>Balaur</i>	4.32
<i>Magneticii</i>	4.15
<i>Pamfir</i>	4.13
<i>Tandrețe</i>	4.09
<i>Ficțiune despre viață</i>	3.96

BAROMETRUL GENERAL

<i>Regele Mihai: Drumul către casă</i>	4.85
<i>Nimic despre dragoste</i>	4.82
<i>Leonard Cohen și Hallelujah – Povestea unui cântec</i>	4.74
<i>Pâinea noastră</i>	4.71
<i>Un nou început</i>	4.70
<i>Cine-Concert Nosferatu</i>	4.69
<i>Clubul de gătit</i>	4.69
<i>Dean Martin: King of Cool</i>	4.67
<i>Maigret</i>	4.67
<i>Fuga din Mogadishu</i>	4.65

FOCUS POLONIA

Croaziera

Cu o durată de puțin peste o oră, *Croaziera* (1970) lui Marek Piwowski se folosește de călătoria unui vas de-a lungul râului Vistula din Varșovia pentru a reflecta asupra stării instabile a Poloniei conduse la acea vreme de comuniști.

Pasagerii formează o secțiune transversală a societății: un inginer și soția sa cu pretenții burgheze îi dau pe toți pe spate cu „inteligența” lor (mai ales când vorbesc despre cum ei găsesc filmele poloneze plictisitoare, pentru că nu se întâmplă nimic în ele), un poet cu umor și voce blândă discută despre conferințe sale eveniment, deocamdată doar ipotetice, cel mai umil pasager de la bord cere în mod repetat permisiunea de a efectua acțiuni minore (cum ar fi dormitul în patul

gol de lângă al lui) și își cere scuze celor pe care îi percepe ca fiind superiori săi sociali pentru lucruri de care sunt în mod clar responsabili, iar un escroc mărunț care se dă drept muncitor pe vas pentru a nu mai plăti biletul primește, în urma unei neînțelegeri, ordin de la căpitanul depășit de situație să se ocupe de programul cultural și artistic al croazierei, în cadrul unei ședințe la care toată lumea este obligată să participe. Pe parcursul unei zile, consiliul pus la cale de escroc devine o parodie a diktaturii comuniste pe măsură ce, în timpul ședințelor lor secrete (care îl fac pe căpitan să suspecteze o viitoare revoltă), nu numai că îi critică pe artiști, dar încearcă

să îi caute și să îi pedepsească pe disidenții anonimi, inclusiv pe cei care se numără printre ei, iar impostorul își folosește nou dobândita autoritate pentru a antrena pasagerii într-o serie de scenarii din ce în ce mai absurde. Cu umor fizic și verbal din plin, *Croaziera* este o alegorie politică onestă, destul de dificilă de înțeles în subtilitatea sa de a critica regimul în care a fost făcut, dar a cărui latură politică nu răpește din plăcerea dată de orchestrarea personajelor.

Rulează astăzi, 25 iunie, de la 17:15 la Universitatea Sapientia.

Laurențiu Paraschiv

TIFF Moments

